

kterém se líčí okolnosti setkání s dotyčnou osobou, ale žádné syntetické závěry neobsahuje a je na čtenáři, aby si udělal vlastní dojem.

Rozhovory jsou tak na jedné straně skutečně působivým svědectvím lidí, kteří se narodili v „pozitivní“ poválečné době a kteří ve velké většině nehodnotí starý systém úplně negativně, na druhé straně je však nutné položit si otázku, nakolik jsou výpovědi relativně malé skupiny lidí z jednoho místa a z podobného prostředí, skutečně reprezentativní a nakolik jsou spojitelné se širšími souvislostmi, o což se autor snaží. Nicméně i s touto připomínkou jde o zajímavý příspěvek k orální historii sovětské společnosti a státu.

Eva Pelíšková

Budnickij, O. V., ed. *Rusko-jevrejskaja kul'tura*. Moskva: ROSSPEN, 2006. 519s.

Sborník s názvem Rusko-jevrejskaja kul'tura je závěrečným produktem konference na téma rusko-židovské kultury, která proběhla v roce 2005 v Moskvě. Ve sborníku jsou obsaženy příspěvky ruských, litevských, běloruských, maďarských, novozélandských, amerických, britských a francouzských autorů. Mezi nejvýznamnější jména, objevivší se v seznamu autorů, bezesporu patří Gennadij Estrajch, Olga Demidovová nebo Galina Eliasbergová, tj. přední odborníci v oblasti židovských studií. Editorem sborníku byl profesor Oleg Budnickij, známý svým výzkumem v oblasti rusko-židovské literatury.

Sborník představuje články na různá témata z okruhu rusko-židovské literatury. Ve dvou článcích je tématem práce Semena Dubnova, ruského židovského historika a spisovatele, ostatní články se zabývají kupříkladu prací Andreje Sobola, Samuila Gordona, zabývají se však i takovými tématy, jako je exil v dílech Antona Pavloviče Čechova, obraz holocaustu v židovské literatuře nebo tzv. oděská větev židovské literatury.

Právě už zmíněný Gennadij Estrajch napsal pro sborník velmi zajímavý článek o autoru Samuilu Gordonovi a jeho dokumentárních esejích. V něm popisuje způsob, jakým se od 20. let 20. století v Gordonových esejích zrcadlila situace sovětského židovstva. Gordon ukazuje především život židovských osídlenců v Birobidžanu na Dálném Východě a na Krymu, a to nejvíce ve svých esejích ze 30. let. Dalším potenciálně zajímavým článkem je stať Michajla Krutikova „When the Communist Were Little: Hapsburg Memoirs in the Soviet Union“. V ní Krutikov nanejvýš zajímavě porovnává memoáry dvou posthabsburských komunistických emigrantů do SSSR. Meir Wiener a Béla Balázs se od sebe lišili jak svým životním stylem – zatímco Wiener byl aktivní v židovském obrozenectví, Balázs byl asimilovaným maďarským židem – tak svým literárním jazykem (maďarština a němčina versus jidiš). Po řadě více či méně zajímavých článků, orientovaných především na

literární vědu, zaujme i jiné čtenáře stať Konstantina Burmistrova o kontaktech Vladimira Solovjova s rabíny Shmuelem Alexandrovem a Abrahamem Kukem. Burmistrov zde na základě jejich vzájemné korespondence zmiňuje zajímavé vzájemné ovlivnění křesťanského filozofa a židovských rabínů a pozastavuje se nad jejich až podivuhodnou vzájemnou tolerancí. Za zmínku stojí i článek litevské historičky Larisy Lempertene, nabízející srovnání autobiografií Salomona Maimona a Semjona Dubnova, nebo příspěvek zabývající se uměleckou reflexí pogromů od Johna Klieria z University College of London.

Ruštinou nevládnoucí čtenář zajisté ocení alespoň anglické abstrakty článků na konci knihy, dobrým dojmem působí i jmenný rejstřík a seznam zkratk. Jednotliví autoři dostatečně citují příslušnou literaturu, nicméně celkově je publikace určena spíše pro skutečné odborníky na židovská studia.

Publikace jako taková je bezpochyby přínosem ke studiu židovské literatury v ruském prostředí, v českém prostředí však bude přínosem pravděpodobně pouze pro nevelký okruh expertů v oboru židovské literatury. Přesto je však kniha pro vědní rozvoj přínosem.

Jan Procházka

Ševčenko, K.V. *Rusiny i mežvojennaja Čechoslovakija: K istorii etnokul'turnoj inženerii*. Moskva: Modest Kolerov, 2006. 272 s.

Knih K.V. Ševčenka je podrobným popisem národního, politického, ekonomického a kulturního vývoje rusínského etnika na území východní Haliče, východního Slovenska a Podkarpatské Rusi. Hlavní důraz je kladen na meziválečné období, kdy většina Rusínů žila na území Československé republiky. Práce je složena ze dvou poměrně rozsáhlých předmluv, dále šesti kapitol chronologicky mapujících historický vývoj rusínské skupiny a závěru.

Z teritoriálního hlediska jsou zkoumány všechny oblasti, na kterých Rusíni žili – Halič, východní Slovensko, Podkarpatská Rus a Bukovina. Důraz je kladen zejména na oblasti východního Slovenska a Podkarpatské Rusi, kde je politický, kulturní a ekonomický vývoj popisován podrobněji. Z hlediska časového zařazení je hlavním pilířem studie meziválečné období, nicméně krátký historický exkurz mapuje kořeny rusínského etnika až do středověku řada pasáží se věnuje i poválečné a současné situaci.

Prostřednictvím první předmluvy Ševčenko vstupuje do problematiky jakoby od konce, popisem situace po rozpadu Sovětského svazu a problematiky krize národních identit obnovených či nezávislost získávajících států. Zvláště se pak zastavuje u případu Ukrajiny, jejíž chatrná národní soudržnost je zářným příkladem nestability a nejednotnosti státně suverénního národa. Druhá předmluva je pak